

Unia patrzy na sąsiadów

Wpisany przez Kasia Stelmaszczyk-Mikulska
piątek, 18 maja 2012 09:45 -

Unia systematycznie zwiększa swoje wsparcie dla reformatorskich krajów objętych polityką południowego i wschodniego sąsiedztwa. Kontynuowana będzie m.in. formuła "więcej reform - więcej funduszy", która uzależnia wysokość udzielonego wsparcia od postępów reform politycznych. Komisja Europejska przedstawiła właśnie pierwszą ocenę nowej strategii.

W maju 2011 r., w trakcie radykalnych przemian w państwach objętych polityką południowego sąsiedztwa, UE zakończyła dogłębną analizę europejskiej polityki sąsiedztwa (EPS). Zgodnie z założeniem „więcej reform - więcej funduszy”, zaangażowane kraje reformatorskie objęte polityką południowego i wschodniego sąsiedztwa miałyby otrzymać większe wsparcie unijne.

W pakiecie dotyczącym europejskiej polityki sąsiedztwa (EPS) przedstawionym przez **Catherine Ashton**, wysoką przedstawiciel UE do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa/wiceprzewodniczącą Komisji, oraz **Štefana Füle**, unijnego komisarza ds. rozszerzenia i europejskiej polityki sąsiedztwa, oceniono pierwszy rok realizacji nowej strategii. Przedstawiono w nim również plan działań służący zwiększeniu tempa realizacji Partnerstwa Wschodniego.

W ciągu ostatnich dwunastu miesięcy UE podjęła zdecydowane działania w odpowiedzi na szybko zmieniającą się sytuację w państwach sąsiadujących. We wspólnym komunikacie oceniono efekty nowej polityki:

- UE zmieniła przeznaczenie programów pomocy: w latach 2011-2013, za pośrednictwem nowych innowacyjnych programów, udostępniono środki w wysokości 1 mld euro; są to odpowiednio program SPRING w przypadku południowego sąsiedztwa i EaPIC w przypadku sąsiedztwa wschodniego. Zwiększono również o 1,15 mld euro kwotę pożyczek udzielanych przez Europejski Bank Inwestycyjny oraz rozszerzono działania Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju na południowych sąsiadów UE.
- Stosując podejście „więcej reform - więcej funduszy”, UE wspiera partnerów przeprowadzających reformy polityczne. W 2011 r. UE podwoiła wysokość pomocy finansowej przeznaczonej dla Tunezji z 80 mln do 160 mln euro. UE ograniczyła również niezwłocznie stosunki z państwami, w których rażąco naruszane są prawa człowieka, oraz nałożyła szeroko zakrojone sankcje wobec wspomnianych reżimów, a środki pomocowe ukierunkowała na wsparcie społeczeństwa obywatelskiego i zagrożonej ludności.
- Wznowieniu oficjalnych rozmów „5+2” w sprawie rozstrzygnięcia konfliktu naddniestrzańskiego w Republice Mołdowy towarzyszyło

zacieśnienie współpracy z rządem, wdrożenie na dużą skalę środków służących budowaniu zaufania oraz stopniowy przegląd unijnych sankcji wobec Naddniestrza.

- Instrument na rzecz społeczeństwa obywatelskiego we wszystkich krajach objętych EPS, na który w 2011 r. przeznaczono 26 mln euro, działa od września 2011 r.; na jego realizację w latach 2012 r. i 2013 r. przewidziano podobne kwoty.

Po zakończeniu oceny nowej strategii wysoka przedstawiciel **Catherine Ashton** oświadczyła: *W zeszłym roku wznowiliśmy politykę sąsiedztwa, aby być częścią historycznych zmian zachodzących wokół nas. Obecnie widać już pierwsze efekty przekształcenia, które miało na celu zwiększenie pomocy udzielanej partnerom podejmującym szeroko zakrojone reformy polityczne i gospodarcze. Postępy poczynione przez niektóre kraje są imponujące. W pozostałych krajach będziemy zachęcać przywódców politycznych do wprowadzenia dalszych reform. Wielokrotnie wspominałam o tym, że będziemy oceniani na podstawie naszej współpracy z najbliższymi sąsiadami; jestem przekonana, że zmierzamy we właściwym kierunku. Będziemy nadal wspierać naszych partnerów w wysiłkach zmierzających do umocnienia fundamentalnych wartości i rozszerzenia reform gospodarczych, niezbędnych do stworzenia systemu, który nazywam „trwałą demokracją”.*

Štefan Füle dodał: *Uważam, że nie powinniśmy skupiać się tylko na świętowaniu naszego sukcesu i że konieczna jest stała kontrola skuteczności wprowadzanych rozwiązań, jednak trzeba zauważyć, że nowa polityka ma solidne podstawy i zawiera wiele inicjatyw, które - o czym jestem głęboko przekonany - zaczynają już przynosić efekty.*

Poczyniono znaczące postępy w procesie stowarzyszenia politycznego z krajami partnerskimi. Rozpoczęto negocjacje w sprawie układu o stowarzyszeniu z Republiką Mołdowy, Gruzją, Armenią i Azerbejdżanem. Odnotowano również znaczne postępy w integracji gospodarczej (tzw. pogłębione i kompleksowe strefy wolnego handlu (DCFTA) jako integralne części układów o stowarzyszeniu); rozpoczęto negocjacje z Mołdawią oraz Gruzją, a wkrótce podjęte zostaną negocjacje z Armenią. Podobne negocjacje z Jordanią, Marokiem i Tunezją rozpoczną się prawdopodobnie przed końcem roku.

Chociaż negocjacje w sprawie układu o stowarzyszeniu z Ukrainą (w tym DCFTA) zostały zakończone, a układ parafowano w marcu, utrzymujące się obawy związane z sytuacją polityczną na Ukrainie podają w wątpliwość szybkie podpisanie i ratyfikację tego układu, chyba że wspomniana sytuacja ulegnie zmianie.

Znaczne postępy poczyniono również w dziedzinie mobilności. Podjęto kroki w kierunku liberalizacji obowiązku wizowego z partnerami na wschodzie, a mianowicie Republiką Mołdowy, Ukrainą i Gruzją.

Porozumienie w sprawie partnerstwa na rzecz mobilności podpisano ostatnio z Armenią, a negocjacje w sprawie partnerstwa na rzecz mobilności z Azerbejdżanem mogłyby zostać wkrótce rozpoczęte. Specjalną ofertę w tym zakresie złożono Białorusi. Dialog dotyczący migracji, mobilności i bezpieczeństwa wszczęto również z południowymi sąsiadami UE - Marokiem i Tunezją, otwierając możliwość zawarcia partnerstw na rzecz mobilności w przyszłości. W komunikacie proponuje się również rozpoczęcie dialogu z Jordanią.

Zgodnie z wnioskiem złożonym przez Radę Europejską w marcu 2012 r., w dokumencie roboczym służb Komisji dotyczącym „Partnerstwa na rzecz demokracji oraz wspólnego dobrobytu” przedstawiono plan działania, w tym cele, instrumenty i działania służące realizacji różnych dziedzin polityki UE w odniesieniu do krajów partnerskich z południowej części basenu Morza Śródziemnego.

Zgodnie z postanowieniami szczytu w sprawie Partnerstwa Wschodniego w Warszawie w 2011 r., w oddzielnym wspólnym komunikacie zaproponowano plan działania na szczyt Partnerstwa Wschodniego zaplanowany na jesień 2013 r. W komunikacie przedstawiono po raz pierwszy pełny zakres działań dwustronnych i wielostronnych w ramach Partnerstwa Wschodniego. W planie działania potwierdzono wspólne zobowiązanie UE i wschodnioeuropejskich krajów partnerskich na rzecz demokratycznych reform i transformacji gospodarczej oraz wyznaczono ambitny program prac w związku z przyszłorocznym szczytem w Wilnie. Plan ten nada odpowiedni impet realizacji celów Partnerstwa Wschodniego: przyspieszenia procesu stowarzyszenia politycznego oraz pogłębienia integracji gospodarczej krajów partnerskich z UE, zwiększenia mobilności obywateli w bezpiecznym i dobrze zarządzanym otoczeniu oraz wspierania współpracy w ramach różnych sektorów.

*Partnerstwo Wschodnie podejmuje kwestię niedokończonych transformacji - powiedziała wysoka przedstawiciel **Catherine Ashton**. - Jestem przekonana, że plan działania pomoże państwom partnerskim przyspieszyć przemiany demokratyczne oraz przejście do gospodarki rynkowej, dostarczając im odpowiednich narzędzi monitorowania w celu wsparcia procesu reform. Im większe będą postępy krajów partnerskich w działaniach reformatorskich, tym większa będzie wola UE, by udzielić im odpowiedniej pomocy. Niezwykle istotne jest również, by partnerzy UE ponownie podjęli działania zmierzające do rozwiązania konfliktów, które już zbyt długo ograniczają rozwój tego regionu. EU chce zwiększyć wsparcie udzielane tym, którzy są gotowi podjąć odważne decyzje i rozpocząć nowy rozdział.*

Komisarz **Štefan Füle** dodał: *Z zadowoleniem przyjmuję fakt, że wspomniane narzędzie polityki zostało stworzone we współpracy z państwami członkowskimi UE, naszymi wschodnimi partnerami oraz społeczeństwem obywatelskim. W planie działania przedstawiamy w*

przejrzysty sposób wszystkim naszym partnerom szereg celów Partnerstwa Wschodniego, działania, których od nich oczekujemy, wsparcie UE przeznaczone na osiągnięcie wspomnianych celów oraz wskazujemy, jakie cele mogą zostać zrealizowane do następnego szczytu Partnerstwa Wschodniego, zaplanowanego na jesień 2013 r.”.

Dostępne dokumenty to:

- Wspólny komunikat: „Nowa europejska polityka sąsiedztwa”.
- Wspólny komunikat: „Plan działania na szczyt Partnerstwa Wschodniego na jesieni 2013 r.”.
- Dwa wspólne dokumenty robocze służb Komisji, zawierające szczegółowe informacje dotyczące planu działania w sprawie działań dwustronnych i wielostronnych w zakresie
  - Partnerstwa Wschodniego.
- Dwanaście wspólnych dokumentów roboczych służb Komisji oceniających postępy poczynione przez poszczególne kraje partnerskie EPS (sprawozdania krajowe).
- Sprawozdanie w sprawie „Partnerstwa na rzecz demokracji oraz wspólnego dobrobytu”, dotyczące południowej części basenu Morza Śródziemnego oraz odnośny plan działań.
- Sprawozdanie w sprawie „Partnerstwa Wschodniego”.
- Załącznik statystyczny.
- Zestaw szesnastu notatek opisujących aktualną sytuację w państwach sąsiadujących.